

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Péterfia-utca 977.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. Gyámintézet. Kunsági. — Közügyein k. Nyílt levél a szerkesztőhöz. Segesvári József. — Levél a szerkesztőhöz. Kálmán Béla. — Irodalom. — Különfélék. — Hirdetések.

Gyámintézet.

Nem tagadom, nem szeretném, ha a magyar ev. reform. egyház egy olyan intézménynyé válnék, melynek lényegét, fentartó elemét a törvény, a jog, a külső alkotmány képezné. Azért azt a paragrafusgyártást, a melyben a zsinat atyái foglalatossak valának, nem tartottam valami rendkívül áldásos munkának. Ha azt nem mondom is, a mit a szellemes Dobos János mondott, hogy az egyháznak akkor tesz a zsinat jó szolgálatot, mikor egy-egy paragrafust leszavaz; ha elismerem is, hogy mint minden társulatban, úgy az egyházban is kell a jó rend fentartása végett törvénynek lenni; ha nem tagadom is, hogy az olyan törvényhozás tiszteletreméltó, a mely nem az indokolatlan jogfosztogatást, hanem a szabadság biztosítását tartja szem előtt; de azt határozottan hirdetem, hogy nem a jogban, nem a törvénykönyvben van az egyház élete. A mint nincs állam, melyet egyedül a legbölcsebben szerkesztett alkotmány fentartson, úgy nincsen egyház sem. A paragrafus legtöbbször csak arra jó, hogy tákolja a beteg testet, mint az orvosság. Példa erre a római katolikus egyház, a melyet nem a krisztusi lélek és igazság, hanem nagyszerű szervezete, alkotmánya, mely kétségenkívül páratlan a világtörténelemben, tart fenn mind e mai napig, a mely nélkül kétségen kívül régen megsemmisítette volna a modern műveltség hatalma. Azonban ez mesterkélt eszköz; pézsmá, mely a halálos beteg életet ideig-óráig nyújtja; karó, mely a düledező falat tartja. Az ev. ref. egyházat nem ilyenek óhajtanám látni, hanem olyan isteni intézménynek, mely önmagában, elveiben, eszméiben, igazságában bírja erejét, örök létezésének okát. A mint például ezen számtani igaz-

ság: kétszer kettő = négy, kényszerítő törvény nélkül örökre fenn áll: így kell megdönthetlennék és romolhatlannak lenni egyházunknak is. Hagyjuk tehát azt a cifra, rikító színekből szerkesztett papistás egyházalkotmányt, mely ahhoz a tarka kultuszhoz nagyon illik; mi egyszerűek vagyunk kultuszunkban, legyünk egyszerűek egyházszervezetünkben is. A törvény, a jog nem első rangú kérdése az egyháznak, legalább az ev. ref. egyháznak nem az.

Igy gondolkozáván, engem sokkal inkább érdekel, a közelebbi zsinaton egyszer-másszor szellemesen folyt alkotmányi vitáknál, a Szeremley Sámuel indítványa, a melyet zsinatunk f. évi márcziushó 24-én tartott ülésében következőleg terjesztett elő: „addig is, míg az egyetemes egyháznak módjában lenne a hivatalviselésre képtelenné vált lelkészek nyugdíjazásáról gondoskodni, — a lelkészi özvegyek és árvák számára egy országos gyámintézet minél előbbi megalkotása, a konvent teendői közé soroztatik“. A milyen örömmel üdvözlöm az indítványozót és az indítványt elfogadó zsinatot, épen olyan készséggel írom alá a „Sárospataki Lapok“ erre tett azon megjegyzését: „Ime az 1891—92. zsinat első nagyobb alkotása, a mely forduló pontot képezhet magyar ref. egyházunk életében“. Bizony ez értékes, egy régen érzett szükséglet pótló alkotás lesz, — ha ugyan sikerül.

Miután én is azok közé tartozom, kik fájlalnák, ha ezen indítvány csak pium desiderium maradna; miután, azt hiszem, hogy a megvalósítás előtt az üggyhöz szólani nem post festa kántálás: ha csak annyi szolgálatot teszek is, mint a szellő a meggyújtott tűz élesztgetésére, nem zárom lelkembe gondolataimat, sőt a nagyfontosságú dolog napirenden tartása végett, nyilvánosságra bocsátom. Az 1882. évi zsinat óta vajudik már az egyetemes lelkészi nyug- és gyámintézet kérdése. A mennyire a dolgot figyelemmel kísértem, úgy tapasztaltam, hogy a megvalósulásnak leginkább az állotta útját, mivel a nyugdíjintézet és

az özvegyek-árvák gyámintézetének felállítására nem volt kellő alap. Ha így van ez, már önmagában elegendő ok arra, hogy a két intézménynek egyszerre való létesítéséről lemondjunk és elégedjünk meg legalább egyiknek létesítésével. Jusson eszünkbe a Horatiusok és Curiatiusok harcza. Ha egyszerre nem, — egymás után.

Az egymásutánra nézve, csatlakozom azok nézetéhez, a kik az özvegy-árva gyámintézetet teszik első sorba. A lelkészek nyugdíjazása maradhat, nem égető kérdés az. Vannak ugyan, kik az egyház virágzása érdekében kíváncsiak, hogy a lelkészek, mint más világi hivatalnokok, bizonyos számú szolgálati évek után, nyugdíjba lépjenek; de ezek, úgy látszik, feledik, hogy a fiatal tapasztalatlanságnál és hebehurgyaságnál, sokszor többet ér az öreg gazdag tapasztalat és higgadság. Ha nyugdíjazni, vagy az egyház tényleges szolgálatától el kell távolítani valakit, akkor nem a fiatal vagy öreget, hanem a képtelent kell nyugdíjazni. E mellett azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy egy egyház virágzása vagy hanyatlása nem egyedül a paptól függ, vagy legalább nagyon gyarló lábon kell ott állani a vallásosságnak és értelmiségnek, a hol attól függ minden. Isten mentsen ilyen állapotot! Mi szent papi nép vagyunk. Tegye meg mindenki a magáét, akkor nem lesz baj.

Megvallom, némi aggályaim is vannak a papi nyugdíjazásra nézve. Ha az a nyugdíj életbe lép, bizonyosan lesznek, — már engedelmet kérek, de kimondom, — lesznek a lelkészek közül, a kik mihelyt egy kissé meglepednek, vagy némi kellemetlenséget szenvednek, mennek nyugdíjba ép kézzel, lábbal, és nevelik azoknak a dologtalan renyhéknek a számát, a kik mint állami nyugdíjasok szent heveréssel töltik el az Istentől nyert drága éveket. Nekem elvem: munkálkodni az utolsó lehelletig, nem hagyni el az örömet, hova az isteni gondviselés állított, sem napfényben, sem viharban; a pap csak mint halott hagyja el gyülekezetét. Légy hív mind halálig! Azután más is azon viszony, mely az állam és hivatalnok, a gyülekezet és papja között van. Ott inkább jogi, itt erkölcsi kötelekről van szó. A lelkésznek a gyülekezettel össze kell forrni szívben, lélekben, szeretetben. A jogi viszony bizonyos körülmények közt megváltozhat, megszakadhat, de az erkölcsi viszonynak a sírhalomig kell tartani. Az atya atyja marad gyermekének száz éves korában is.

Neveli aggályomat az is, hogy az a nyugdíjintézet megkeserítheti méltatlanul sok lelkész életét és zavarokat támaszthat a gyülekezetben. Ugy tartom, hogy a nyugdíjazás boldog korszakában nem fog a ritkaságok közé tartozni, hogy egyes gyülekezeti hatalmasságok, indokolatlan ellenszenvből, gyűlöletből, neheztelésből vagy szennyes érdekből a lelkészt doronggal kergetik a nyugdíjazás aklába.

A lelkészi nyugdíjintézet tehát legalább is várhat, — tőlem legalább várhat ítéletnapig is. De a szegény özvegyek, árvák, azok nem várhatnak. Ritka református pap, ki anyagilag oly helyzetben hagyja családját, hogy tisztességesen megéljen; és épen legtöbb esetben a legönzetenesebb, legbuzgóbb, egész életüket hivatásuknak szentelő, emelkedett gondolkozású lelkészek családjai maradnak hátra szegénységben. De hiszen a zsinaton is élénk színekkel, megható vonásokkal rajzolta az özvegyek, árvák siralmas sorsát épen az indítványozó Szeremley is, elég tehát itt az ujjmutatás. — Én csak a keresztyéni szeretet, a krisztusi könyörületesség nevében kérem a zsinat atyáit, hogy ne zárják be az özvegyi és árva gyámintézet megalakítása nélkül a most folyó zsinatot. Vagy alkossanak egészen újat, egyetemet, vagy segíeyezék a már meglévő vagy alakítandó hasonnemű intézeteket.

Ha az egyház anyagi ereje nem volna erre elegendő, nem kellene vissza riadni az állam segíeyezésétől sem. Ha az állam a felekezeti tanítókat, tanárokat épen úgy nyugdíjazza, mint saját tisztviselőit, ezek között még a szolgákat is, talán nem útasítja el ridegen azt a papi testületet, mely az államérdek szempontjából is elismerésre méltó szolgálatokat tesz, mely értelmi és erkölcsi színvonalánál fogva arra van hivatva, hogy a hazát derék áldozatkész fiakkal és leányokkal ajándékozza meg.

Kunsági.

Közügyeink.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Ur!

Becses lapja aug. 20-iki számában olyan közlemény jelent meg a nagykárolyi egyházmegye ugyanazon hó 9-ikén Mátészalkán tartott közgyűléséről, a mely tág tért nyit a képződésnek s mindenféle találgatásoknak, s inkább kompromittálja ez egyházmegyét, mintha a gyűlésről beküldött referáda egész terjedelmében lett volna közölve.

Nem tudhatom, hogy minő színezéssel volt megírva az a referáda, s mik voltak azok a skandalumok, melyek miatt a referens pirulni volt kénytelen?, de miután e miatt a legközelebbi egyházkerületi gyűlésen folytonos kérdezősködésnek voltam, sőt vagyok gyakran még ma is, ott, a hol megfordulok, kitéve: az egyházmegye reputációjának érdekében kötelességemnek tartom a nevezett gyűlés lefolyását a történetekhez híven előadni, azzal a kijelentéssel, hogy ha előadásom nem történethű lesz, bárki megezőfolhatja az ott jelen voltak közül.

Előrebocsátva, hogy néh. Révész Bálint volt püspök emlékének jegyzőkönyvi megörökítése s az új püspökválasztás eredményének bejelentése a múlt tavaszi e. m. közgyűlésről esperes távolléte miatt elmaradván, ez utóbbi, részint hogy ez utólag pótlendő actusokat ünnepélyesebbé tegye, részint hogy a vidéki lapokban előre zajosnak híresztelt gyűlés ta-

nácskozási nyugodtságát lehetőleg biztosítsa, a gyűlés helyéül a m.-szalkai téres templomot tűzte ki s a közreműködésre a kebelbeli tanítókból és ifjú lelkészekből alakult egyházmegyei énekkart is felhívta: az annyira botrányosnak híresztelt közgyűlés következőleg folyt le.

Az énekkar gyönyörű összhangzatos énekének elhangzása után esperes a gyűlést következő imádsággal nyitotta meg:

„Imádásod szent csarnokába lépve,
Hol békére int minden érzetünk,
Engedd Atyánk! hogy rajtad megpihenjen
Nehéz munkánk előtt tekintetünk.
Hisz' tőled jön e földre minden áldás,
Erőt, segílyt te adhatsz egyedül,
Annak, ki izzadva végzi munkáját
S annak is, ki bíborban trónon ül.

Munkálni jöttünk mi most e szent helyre,
Munkálni azt, mi legszentebb nekünk
Szentegyházad jólétét, virágzását,
S a közbékét, mely földi édenünk, —
Hiszen a mi az életet megrontja,
Pusztít családokat és országokat:
Az a meghasonlás és pártviszály csak,
Ezt mondta egykor a te szent Fiad.

Kedves nekünk földi hazánk is, — bár itt
Sok a veszély, sok a bú, gyötrelem;
De ha szívünk szaggatja fájó érzés,
A hit az, mely legottan megjelen,
Bátorságot hogy öntsön kebleinkbe,
Ha veszély kél és támad ellenünk, —
Vigasztalást hogy nyujtszon sebeinkre,
Keserűség árján ha evezünk!

Ha a halál szárnyának suhintása
Ledönté egyik oszlopemberünk, —
Kortársaink közül ha sírba szálltak,
Kik egy mezőn munkálkodtak velünk, —
Ha meghalt vén, ha korán halt az ifjú,
Itt a szüle, amott a magzatok,
A sajtó szívek fájó érzetére,
A gyógybalzsam csak a hitből buzog!

S ha kétség dül szívünkben, hogy jövőre
Mi pótolja azt a mi elveszett, —
Lesz-e „Révész“, ki egyházunk hajóján
A kormányon soha nem kételkedett,
Ki helyes irányban vezette mindig
Hajónkat a kívánt révpart felé?
Hitünk biztat, hogy új kormányosában
Féltett hajónk őt ismét föllelé.

S ha özvegy nő és árva gyermekektől
Férjet s atyát rabolt el a halál,
A hit mondja, hogy mindenik Tebened
Jó Istenünk! ismét Atyát talál, —
S ha bánatos szüle aggódva kérdi,
Meglátja-e elvesztett gyermekét,
Nincs más, mi kérdésére megfeleljen, —
Nincs más, mint egyedül a drága hit!

Építeni a hitnek templomát, mely

„Nem kézzel csinált templom“, de „lelki ház“
Mely tárháza minden jónak, nemesnek
S melyre ma is te szent Fiad vigyáz, —
Melynek falát nem képes ledönteni
Még a pokol se, mert az sziklavár, —
Anyaszentegyházunknak építése:
E munka az, a mely reánk ma vár.

Atyánk segíts! hogy szívünk jót akarjon,
Fogd meg kezünket, ha rombolni kész,
Egyetértés ha lesz velünk a jóban,
Akkor nem árthat nekünk semmi vész,
Viszály ha dül, pártoskodás ha pusztít,
Mi ad akkor munkánknak életet?
Add, óh Atyánk! hogy Tégedet kövessünk,
Ki nem vagy más, mint „merő szeretet“. Ámen.“

(Ez imádságot azért közlöm itt, hogy láthassa mindenki, hogy az esperes minő hangulattal jött a gyűlésre s hogy semmi sem volt tőle távolabb, mint a visszavonás- vagy botrányhajhászás).

Imádság végeztével az e. m. gondnok a gyűlést megnyitották nyilvánította.

A tárgyalás megkezdte: esperes kegyelettel emlékezik meg elsőben is egyházkerületünk volt püspökéről, a feledhetetlen emlékű Révész Bálintról, kinek múlt évi okt. 11-én végbement temetéséről haza érkeve, azonnal körlevelet bocsátott szét a kebelbeli egyházakhoz, felhíván őket arra, hogy választott püspökük iránti hálás emlékezetüket jegyzőkönyveikben örökítsék meg. S bár e szerint a boldogult püspök emlékezete egyházmegyénk minden egyházában örökítve van, de egyházmegyénk jegyzőkönyvében is illőnek tartja ő róla megemlékezni, s röviden jellemezvén az ő közhasznú életét, melyet mint tanár, mint lelkész és egyházkormányzó egyaránt nemesak magas szellemmel, hanem atyai szívjósággal s odaadó hűséggel ékesített: most indítványozza azt, a mit a tavaszi gyűlésen, kényszerült távolléte miatt nem tehetett, hogy t. i. jegyzőkönyvileg örökítsük meg itt is, ne az ő nevét és emlékezetét, — mert az, míg magyar protestáns egyház és magyar prot. egyháztörténelem leend, mindenkor élni fog, — hanem örökítsük meg a mi hálás emlékezetünket ő iránta. Egyhangúlag határozatba ment.

Majd ezzel kapcsolatban bejelenti esperes azon köztudomású tény, mely szerint az ekként üresedésbe jött püspöki székre a szatmári egyházmegye volt érdemdús esperese s az esperesi kar Nesztora, főtit. Kiss Áron úr választatott meg s a tavaszi egyházker. közgyűlésen immár ünnepélyesen fel is avattatott, — mint a gyűlés örvendetes tudomásul vett.

Jelentésének tovább folytatásában sajnálattal emlékezik meg esperes néh. Lengyel Pál kis-majtényi és Debreczeni Károly szaniszlói lelkészeknek a tavaszi közgyűlés óta bekövetkezett haláláról, kik közül az első élte javában hunyt el, özvegyet és árvákat hagyva maga után, — a másik pedig ifjan, a családi élet kikötőjébe még be sem jutva szállott koporsóba. Emléköket jegyzőkönyvileg örökíttetni kéri, a mi megtörtént.

A gyűlés egyik tagja indítványozta, hogy esperes megnyitó imádsága a jegyzőkönyvbe nyomassék ki. Elfogadtatott. Ezután sajnálattal emlékezett meg esperes azon botrányos zavargásokról, melyek az egyházmegyében a múlt tavaszi

közgyűlés némely határozatai következtében fölmerültek. — Ezen határozatok egyike volt a n.-károlyi káplán-tanítóság ügyében tett esperesi intézkedés megváltoztatása, melyre vonatkozólag az esperes részletes előterjesztése s indokolt határozati javaslata folytán a káplánságnak a tanítóságtól való különválasztása kimondatott s illetve ennek munkába vételére küldöttség neveztetett ki. — Másik zavart előidéző határozat volt a mátészalkai özvegy lelkészné lakására vonatkozó végzése a tavaszi közgyűlésnek, — mely mellől azon záradék, hogy az „jövőre praecedensül nem szolgálhat“ elmaradván, esperes határozati javaslatot terjesztett be, melyben ezt kimondatni kéri, s egyszersmind a lelkész-özvegyek kötvényileg biztosított jogának megóvása céljából indítványozza, hogy jövőre a lelkész-özvegyeknek a papi lakból más lakásba való áthelyezése csak egyházmegyei küldöttség közbejöttével köntendő egység folytán történhetik, mely egység megerősítés végett az e. m. közgyűlés, ennek együtt nemléte esetén pedig az esperes elébe terjesztendő. E határozati javaslat elfogadtatott.

Takács Ferencnek szaniszlói, Havas Gyulának kis-majtényi lelkészszé lett elválasztásuk tudomásul vétetett, — valamint Miklóssy Márton n.-károlyi ügyvédnek zsinati világi pótképviselővé lett választatása is.

A 6-ik egyházkerület felállításához a közgyűlés véleményével nem járul.

A szatmári irodalmi körhöz való csatlakozás lelkészeknek s világiaknak is ajánlatott.

Most következő tárgysorozat szerint esperes válasza Szabó Gusztáv lelkésznek a tavaszi közgyűlésen esperes távollétében, ennek a politikai pártmozgalmak és tüntetések tárgyában tett jelentése alapján hozzá intézett interpellációjára. A választ úgy maga az interpelláló, mint az e. m. közgyűlés, és pedig ez utóbbi annyival inkább helyeslő tudomásul vette, mert épen ekkor már határozottan szándékba volt véve egy politikai pártzaslónak a mátészalkai templomban való felavatása is, a mi pedig az egyházi törvény 28-ik §-ába ütközik.

Ekkor akarták némelyek szóba hozni a tavaszi közgyűlés után keletkezett ama botrányos hírlapi polemia és botrányos esketést, melyek, fájdalom, eléggé ismeretesek, — esperes azon kijelentésére azonban, hogy ezen ügyek már fegyelmi eljárás alatt levén, a közgyűlés elé nem tartoznak, felettök a gyűlés napirendre tért. (Ez alkalommal történt az, hogy egy lelkész, hozzá és a hely szentségéhez nem illő módon elszóllotta magát s ennél több botrányt én a templomban nem tudok).

Majd a közalapi és egyéb segélykérvények, — gyámin-tézeti pénztári számadról való jelentés; küldöttségi jelentések; — lelkésztanítóságokról való jelentés; — könyvtári bizottság megválasztása következtek, melyek elintéztetvén, miután még néhány kisebb érdekű ügy s illetve kérvény is elintézést nyert, az egyházmegyei tisztikar, mely mint testület 1883. tavaszi közgyűlésen lett megválasztva, hogy az új tisztikar a 10 éves ciklus leteltével 1893 tavaszán helyét elfoglalhassa, in corpore lemondott, — elébb az elnökök, azután a tanácsbírák, valamint a jegyzők is, — de ezzel nem szünt meg az egyházmegye, mert kimondatott, a mi különben is magától értetik, hogy a lemondottak kötelesek az új tisztikar megalakulásáig hivatali kötelemeiket végezni.

Ekkor, a gyűlés végén történt aztán kívül a templomon azon másik nagyobb botrány, hogy egy laikus fiatal ember a

templom udvarán egy káplánt ütessel megtámadott s köztük tettelegességre került a sor, melynek híre a gyűlésbe is eljutván, közfeiháborodást okozott

Ennyi az, mit ama hírhejt gyűlési botrányokról írhatok. Nem mentem azt, a mit és a kit menteni nem lehet, de annyit tudok, hogy voltak ennél a nagykárolyi egyházmegyének sokkal zajosabb és botrányosabb közgyűlései is, a mire azok is emlékezhetnek, kik épen akkor voltak szerepvivők.

Azzal, hogy ezt a gyűlést oly nagyon botrányosnak híresztelik némelyek, engem, kinek e zavargásban semmi részem sincs, nem sértenek, hanem sértik önmagukat, mert épen a botrányt hajhászszak, és sértik az egyházmegyét, melynek becsületén tipornak.

Csak a magam tetteiért ne legyenek kénytelen pirulni, a mások tetteiért bizony pirulni nem fogok!

K.-Jánosi, 1892. szept. 7.

Segesvári József.

Levél a szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Ur!

Tudom, hogy ügyemnek a nyilvánosság elé vitelével nagy fába vágtam fejszemet, de mivel egy egyházmegyének két egymással ellenkező ítélete alatt állok: kénytelen vagyok panasza nyitni fel számat s annak adni kifejezést, hogy ennek egyedüli oka, — az esperesi önkényen kívül, — egy hibásan szerkesztett jegyzőkönyv. Az ügy következő:

Alantírott a bihari ev. ref. egyházmegyének Nyüved nevű egyházában négy hónapon át időközi lelkész voltam. Ez időközi lelkészségből származott nekem 72 frt 52 kr gyámoldai tartozás, melynek elengedését — azon az alapon, hogy az időközi lelkészség után újra s. lelkész maradtam — tisztelettel kértem az 1892-ik év ápr. 28-án tartott közgyűléstől. — Kérvényemet azonban, mielőtt az tárgyalás alá vétetett volna, visszavontam, mivel magától a gyámolda pénztárnokától már előzetesen felvilágosítottam a felől, hogy ha netalán eltávoznám az egyházmegyéből, — mi által a gyámintézetnek tagja megszűntem lenni, — a befizetett összegnek $\frac{3}{4}$ részét visszakapom. Ily értelemben határozott az egyházmegyei közgyűlés is. Ezt ugyan jegyzőkönyvi kivonattal igazolni nem tudom, mivel tiszt. Csák Máté jegyző úr a reám vonatkozó 48-ik számból épen a leglényegesebbet volt szíves kifejejteni; lelkészek azonban vannak többen, kik szükség esetén ezt bizonyíthatják. Eltávozván az egyházmegyéből, nagyt. Szabó Károly esperes urat tiszteletteljesen felkértem, miszerint hatalmazza fel a gyámolda pénztárnokát az én illetékem kiútalványozására, illetve 40 frtról szóló kötelezvényem visszaadására. Nagytiszt. esperes úr azonban újra közgyűlés elé vitte a dolgot, és az 1892. évi aug. 3-án tartott közgyűlés az ő „sic volo“ stb. elvénel fogva csakugyan az előbbi ítélettel ellenkezőleg terhelőleg marasztalt el. Megjegyzem, hogy a gyűlésen az ítélet hozatalakor alig volt már lelkész.

Már most mit csináljak? A kedvező határozatra nem határozhatom, mert az a jegyzőkönyvből hiányzik; a másik ítélet meg a gyámoldai szabályok ellenére fizetésre kötelez. Megnyugszom, mert hisz ösztön ellen rúgódozni nem lehet; hallgatók, mert a bihari ref. egyházmegye papsága közül nem akadt egy egyén, ki igazságom mellett védelmemre kelt volna. Panasozom azonban óhajtom, hogy legalább legyen annyi haszna, miszerint tiszt. Csák Máté úr a jegyzőkönyv szerkesz-

tésére nagyobb gondot fordítson; a lelkési kar pedig a gyá-
moldai alapszabályokat javítás alá vegye, nehogy kiskorúságát
elárulandó, ezután is minden ügyre vonatkozólag oly határo-
zat hozassék, a mint azt az esperes akarja.

Kispereg, 1892. aug. 31.

Kálmán Béla,
ev. ref. segédlelkész.

Irodalom.

Vasárnapi, ünnepi és alkalmi imádságok. szószéki használatra.
Irta Biki Károly györgyteleki ev. ref. lelkész. Szatmártt. 1892.
Nyom. a „Szabadsajtó“ könyvnyomdában. Ára: kötve 1 frt 25 kr.

„Ki imádkozni akar, annak bírni kell az imádság lelké-
vel“. (Révész B.). Midőn olvasni kezdtem Biki K. imádságait,
el kellett ismernem, hogy szerző bír az imádság lelkével, e
mellett a gondos kidolgozásban nem hagyta figyelmen kívül
az euchetika szabályait sem.

Egyszerűen nemes, bibliai zománczú, néhol költői szép
nyelvezete felemelő, s minduntalan akaratlanul is az imádság
megtestesült — sajnos, már elköltözött — lelkére, Révész Bá-
lintra emlékeztet.

És miért?

Nem akarok hízelegni szerzőnek azzal, mintha azért
volna ez, mert a nagy mestert elérte volna, hanem azért, mert
jó tanítványa volt a kitűnő mesternek, kinek lelke s imádsá-
gainak fényköre fel-felesillan különösen az ő vasárnapi s ün-
nepi imádságaiban.

Révész B. imádságait csaknem mind könyv nélkül tu-
dom; felsőes gondolatai, megragadó kifejezései gyönyörköd-
tetnek, felemelnek az áhítat szárnyain a hívők seregével
együtt. Azt hiszem, így van ezzel Biki K. is, ki még régibb
idő óta érintkezik ama megbecsülhetlen kincsekkel. Csuda-é,
ha Révész B. imádságai ilyképen nemcsak lebilincseltek, de
valósággal lelkünkbe, szívünkbe kitörőihetlenül vésődtek, s
épen nem csudálkozom azon, hogy a szerző (Biki K.) szívből
felfakadó imádságok születésöknél fogva örökölték egy bizo-
nyos jelleget s magokon hordják az érzelmeket megterméke-
nyítő genius tulajdonságait, habár nem teljesen is.

Révész imádságainak legszebb gondolatait, a mennybe
szálló érzelmek szavakba burkolásának legmesteribb formáit
feltalálhatjuk Biki imádságai egyikében-másikában, természe-
tesen más öltözetben, mely néha szintén oly szép, mint az ere-
deti, de néha elmarad attól szépség és csín dolgában. Ime ne-
hány példa: „Hol keressünk, hol találjunk fel téged, kinek
létedet megfogni emberi elme nem képes“. Biki 11 lap. „Hol
keressünk téged, óh véghetetlen! téged, kinek valódat ég és
föld be nem foghatják“. Révész B. vasárnapi imádságai 1847-iki
kiadás 133 lap. „Hosszúk és terhesek sokszor a napok, melye-
ket a munkában töltünk, — de rövidek és gyorsan repülők
az órák, miket imádasodra szentelünk“. Biki 78 lap. „Oh mily
terhesek és hosszúk a napok, melyeket a munkák terhe alatt
izzadva töltünk el! mily gyönyörűsége és rövid a nap, melyet
tiszteletedre szentelünk“. Révész 139 lap. „Ha csak lelkünk-
ről kellene gondoskodnunk, ha testünk miatt fáradoznunk
nem kellene: nem hagynánk (?) el soha szent hajlékodat“. Biki 86 lap. „Ha a testért is nem kellene munkálkodnunk, ha
fáradtsággal nem kellene az eledelt s öltözetet keresnünk: . . .
minden napjainkat imádasodra szentelnők“. Révész 135 lap.
„A testnek a föld a hazája, lelkünknek van mennyben koro-

nája“. Biki 173 lap. „A testi jóknak csak föld a hazája, a hit-
nek van mennyben koronája“. Révész 21 lap. „Majd ama szebb
hazában, szebb éneket zengünk te néked s méltóbb lesz hoz-
zád tiszteletünk“. Biki 40 lap. „Majd ott fenn égi hazánkban,
szebb éneket zengünk te néked s méltóbb lesz hozzád tiszte-
letünk“. Révész 20 lap stb. stb.

Hogy eme hasonlatosságok önkénytelenül keletkeztek,
legjobban bizonyítja az, hogy szétszórva találhatók. A lélekbe
mélyen bevésődött gondolatok újra születtek, mintha eredeti-
leg ott származtak volna.

Olyanok ezek, mint a bibliai gondolatok! Hiszen mi ne-
künk második bibliánk Révész imádságok könyve.

Én határozottan előnynek tudom be, hogy Biki imádsá-
gaiban itt-ott Révész gyöngyei vannak sikerült keretbe
foglalva.

Nem tudom, úgy lesz é vele mindenki, mint én, ki Biki
imádságai olvasásánál többször azt hittem, hogy Révészét ol-
vasom; a gondolatok menete, a mondatok elrendezése és alakja
ejtettek talán e csalódásba, melyek a nagy mesterre vallanak.

De mindezek daczára legkevésbé gondoljuk, mintha Biki
utánzó volna! A világért sem! Az ő imádságai eredetiek nem
csak, hanem „szívből fakadtak, vallásos érzésből eredtek“. (Révész B.).

És ha a szigorú kritikát akarjuk is felettök gyakorolni,
el kell ismernünk, hogy az euchetika szabályaitól kevésbé
térnek el.

Ha „az a valódi imádság (közimádság), mely a magasz-
talás, a hálaadás, a bűnbevallás és az esedezés szárnyain emeli
a hívőt s a hívő gyülekezetet Isten elé“ (Csiky L. Imádság-
tan): úgy Biki imádságai valódi imádságok, mert ezen alkotó
elemek nem hiányzanak belőlök, s nyelvezetre úgy, mint
alakra — kevés kivétellel — teljesen sikerültek. A vasárnap
reggeli egyházi b. előtti 15. és 16-ik mintegy önkénytelenül
megy át a közepétől kezdve kötött beszédbe, s különösen a
15-ik magasabb és szebb költészettel van alkotva s inkább
megfelel az imádság kellekeinek.

Részletes bírálat felesleges; elég annyit megjegyeznünk,
hogy Biki imádságaival e nemű irodalmunk egy teljesen czél-
nak megfelelő művel gyarapodott.

Itt-ott elvéve akad szabályellenesen alkalmazott hosz-
szas megszólítás, elmélkedés, túlságos terjedelmű mondat
(2, 51, 176 lapon).

Kisebb hibául sorolhatjuk fel továbbá a bőjti imáknak
túlságos erős kálvinista szellemét, melyekben erősen ítéltetnek
a más (— bőjtölő) felekezetek, mert „a bőjt nem az Isten pa-
ranasa, hanem csak emberi rendelet“.

Tévedésnek kell betudnunk egy helyen az egyes szám
használatát: „Kérünk vedd jó néven, ha egy gyarló féregnek
ajkai töredék dícséretet rebegnek. Te látod, mely buzgók ben-
nem az indulatok stb.“ 16 lap. Azt hiszem, a kifejezés ellen
is lehet kevés panasz (gyarló féreg), de ez egyedül áll, ha csak
hozzá nem vesszük a „haszonvadászokat“ 130 lap.

Nyelvtanilag épen semmi kifogást nem lehetne tenni, ha
három helyen a határozott alak (tárgyas ragozás) helyett ha-
tározatlan (alanyi) nem állana: „nem hagynánk (helyesen:
hagynók) el soha hajlékodat“ 86 lap, „nem tudnánk (helyesen:
tudnók) rendeltetésünket, nem ismernénk (helyesen: ismernők)
mennyei szent országodat“ 115 lap.

A mi a külső, nyomdai kiállítást illeti, fogyatékosága,
hogy apró betűkkel van nyomtatva, a mi gyenge szeműeknek,

de homályos időben mindenkinek hátrányos; valamint az imádságok felkeresését nehezíti, hogy a lapok fején nincs jelölve a tartalom.

Ezek azon lényegtelen hibák, melyeket felemlítésre méltóknak találtam.

Összegezve fentieket, ismétlem, hogy szép nyereség imádságirodalmunkra nézve e kötet megjelenése és a hívők seregében eredménydúsan használható.

A kötet tartalmaz: vasárnapi imádságot 64-et (délelőtt-délutánit, tavaszi-nyárit stb.), ünnepi imádságot 47-et, alkalmi imádságot 12-öt (ezek között reform. emléknapiján és márcz. 15-ikét is), tehát összesen 123 imádságot 193 lapon, a mi a kellő rövideg mellett tesz bizonyosságot.

Berey József.

A „Vasárnapi Ujság“ szeptember 11-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Törs Kálmán“. (Arczképpel, Roskovics Ignác rajza). — „Panasz“. Költemény Baráth Ferencztől. — „Tamás, a szegény hitelező“. Elbeszélés. Irta Timár Szaniszló. — „Az új angol miniszterium“. (A Gladstone-miniszterium tagjainak arczképeivel). — „Katonák úszó-gyakorlatai Berlinben“. (Képpel). — „Pandemiák és epidemiák a középkori Európában“. — „Nemzetközi tolvajok közgyűlése“. Életkép a modern világból. Irta Alsopp B. J. — „Török János“. (Arczképpel). Dr. Kovács Dénestől. — „Ívóvíz és egészségügy“. — „A cigány hegedűje“ (Böhm Pál festményével). — „Párisi divatlevél“. (Divatképpel). — „Sasfészek lerajzolása“. (Képpel). — „Humor a hadseregben“. — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a Képes Néplap legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt 20 kr.

Különfélék.

Theologiai alap- és lelkészképeségi vizsgák Debreczenben. Ezen egész héten együtt ültek és működtek a debreczeni főiskola gyűléstermében a theologiai alap- és lelkészvizsgákat vezető bizottságok. Az alapvizsgálatok f. hó 12., 13. és 14. napjain tartottak. E vizsgákat a theol. tanárokból álló bizottság vezeti. Jelentkezett 13 hittanhallgató, kik a másodévi theológiát a mult iskolai évben végezték. Két ifjú (Virág István, Lencz Géza) jeles, négy (Baltazár Dezső, Beőr Kálmán, Könyves Tóth Sámuel és Szabó Mihály) jó, a többi jelentkező kielégítő eredménnyel tett vizsgálatot, egy pedig egy tantárgyból nem-kielégítő osztályzatot nyert. — A lelkészképeségi vizsgák főtiszt. Kiss Áron püspök és az egyházker. főgondnokot helyettesítő Simonffy Imre kollégiumi helyi gondnok urak elnöklété alatt Peterdy Károly, Dávidházy János, Széll Kálmán és Szabó Károly esperes urakból, a theol. tanárokból és az egyházjog tanárából álló vizsgáló bizottság előtt folytak. Második vizsgára jelentkeztek 4-en, u. m.: Márk Imre szikszói, Nagy Imre bihar-diószegi, Rácz Elek ér-körtvélyesi, Súlyom Lajos gödöllői segédlelkészek. Első képesítő vizsgára pedig 12-en jelentkeztek, u. m.: Balogh Ferencz, Dávid Sándor, Gál István, Keck Endre, Koroknay István, Kovács Emil,

Takács Zsigmond, Jánossy Zoltán, Barla Szabó Jenő, Szabó Béla, Tóth Ede, Zih Sándor. — Minthogy e vizsgák még ma, szombaton is folynak, eredményök felől csak jövő héten tudósíthatjuk olvasóinkat.

Debreczeni főiskola. A mint Lapunk mult számában jelezte, főiskolánkban a folyó 1892—93. tanév e hó 9-én az oratoriumban tartott ünnepélyes istenítisztelettel kezdődött meg. Az alkalmi imádságot most is a főiskola lelkésze, Csiky Lajos theol. akad. tanár mondotta, buzgó áhitatra indítva a nagy számmal egybegyűlt tanuló ifjúságot és a résztvevő közönséget. Ott láttuk Némethy Lajos debreczeni lelképásztor, egyházkerületi tanácsbíró urat, a ki a máramaros-szigeti templomavatáson távol volt püspök urat képviselte; továbbá Simonffy Imre kir. tanácsos, főiskolai főgondnokunkat, kiket a tanárkari gyűlésteremben az összes tanári kar nevében akadémiánk igazgatója, Dr. Erdős József üdvözölt, kinek bensőségteljes szavaira hasonló tartalmú választ hallottunk. Ott voltak még a helybeli egyház képviselői, a jog- és államtudományi vizsgálati bizottsági tagok közül Dr. Medve K. és Dr. Balkányi urak, az összes tanárok stb. A „Jövel Szentlélek“ elhangzása s az istenítisztelet befejezése után az egész közönség a theol. és jogakadémiai hallgatósággal együtt a díszterembe vonult, hol Dr. Erdős tartotta meg sok tanulmányra valló megnyitó beszédét, mely „a biblia rendszeréről“ szólt. Alkalmi vonatkozású előbeszéd után, a vallásbölelészeti és kritikai szempontok figyelembe tartása mellett felmutatta azt a remek rendszert, mely az egész biblián végig vonul, igazolván azt, hogy a biblia mind alaki, mind tartalmi tekintetben páratlan és egyedül tökéletes remekmű a maga nemében. Számos összehasonlítást téve a mythologikus vallások okmánygyűjteményei és a kijelentés írott könyve között, közvetlenül szemügyre vette a bibliát, elemezvén annak az Istenről, emberről s e kettő egymáshoz való viszonyáról, valamint a világról szóló tanítását. Ebből folyólag rá mutatott a mindenség és az emberiség céljára, melynek elérésére nézve szabályozó elv az Isten beszéde, a kijelentés. Ezzel kapcsolatban szólt a bűn és kegyelem lényegéről, a bibliai történelem teljes hitelreméltóságáról, a természetfeletti csudás elem fontosságáról, mindenütt párhuzamos példákkal igazolván, mily rendkívüli különbség van a pogány vallásrendszerek és a kijelentés kánoni könyveinek tartalma között. Különösebben figyelmet keltett a beszéd az a része, mely a biblia tantartalmi előterjesztésének összhangjáról, alaki és szövegbeli jellemző vonásairól tárgyalt, miközben az üdvoeconomia menetét és folyását rajzolta. Végül igazolta e rendszer és egység eredetét, alapindokát, mi nem más, mint az inspiratio, melyre nézve azt vallja, hogy a bibliának vallási és erkölcsi tartalmát a Lélek íhlete hatja át és szenteli meg. Elismerve a józan kritika jogosultságát, tiszteletre méltó komolysággal hangsúlyozta, hogy Isten beszéde megmarad örökké. Az igazgató e megnyitó beszédét alkalomszerű zárszóval rekesztette be: Soli Deo gloria! A hallgatóság pedig, mely az egész beszédet érdeklődéssel és méltó figyelemmel hallgatta végig, tetszésnyilvánítás után emelkedett hangulatban távozott az Alma Mater falai közül. — F. szeptemberhó 6. és 7. napjain pót- és javító érettségi vizsgálatok tartottak debreczeni főiskolánkban. Egész vizsgára jelentkezett 12, javító vizsgálatra 21 ifjú. Az egyházker. elnökséget, mint vizsgáló bizottsági elnök, Lukács Ödön esperes, a kormányt pedig Békési Gyula tanker. főigazgató képviselték. A vizsga eredménye következő: az

egész vizsgát tettek közül egész évre visszavetett 6, decemberig 2 ifjú, s így a vizsgát csak 4-en állották ki. A javító vizsgát tettek közül pedig 3 esett el, míg 3 ifjú érerts. bizonyítványának kiadását a kormányképviselő függesztette föl. (Beküldettek.).

Máramaros-Sziget. Fényes ünnepek színhelye volt e város mult szombaton és vasárnapon, az előbbi napon érkezvén meg a vendégek a vasárnap tartott új templomavatási ünnepélyre. Részletes tudósítás érkezett hozzánk ez ünnepélyekről, melyet közelebbi számunkban egész terjedelmében közlünk. Most csak annyit, hogy felekezeti különbség nélkül az egész város részt vett hitfeleink örömeiben. Főtiszt. püspökünk volt az ünnepeknek folytonos kitüntetésekkal körülvett központja.

A „**Debreczeni jótékony Nőegylet**“, újonnan épített árházában elemi iskolát rendezett bejáró leánygyermek számára is. A közhasznú intézmény f. hó 7-én vette kezdetét, akkor nyitvatván meg a nőegyleti elnökség, a választmányi tagok s több érdeklődő jelenlétében az új elemi leányiskola. A szép ünnepélyen Könyves Tóth Kálmán lelkész költői képekben gazdag s a mellett tiszta keresztyén szellemben tartott imádságot, Eötvös Károly Lajos tanfelügyelő pedig gyönyörű gondolatokkal, lelkes intelmekkel bővölködő beszédet mondottak. Az iskolát egy okleveles tanítónő, Székely Melinda k. a. vezeti. Tisztelet városunk úrnőinek, kik a humanitás mellett a kulturának is anyjaiává szegődtek.

A debreczeni ev. ref. főiskola akadémiai tanrendje az 1892—93. tanév első felében. I. Előadó tanárok és tantárgyaik. Első félév. A) A hittudományi szakban. Tóth Sámuel. Ker. hittan heti 6 órán. Theologiai tudományok encyclopaediája h. 3 ó. Balogh Ferencz. Ker. egyháztörténelem (I. korszak) h. 3 ó. Ker. egyháztörténelem (III. korszak) h. 3 ó. Dogmatörténelem h. 3 ó. Csiky Lajos. Egyházi szónoklattan h. 4 ó. Ker. erkölcstan h. 4 ó. Gyakorlati bibliamagyarázat h. 2 ó. Szónoklati gyakorlatok h. 2 ó. Dr. Erdős József ez évi akad. igazgató. Ujszövetségi szentírásmagyarázat h. 4 ó. Ujszövetségi isagogika h. 3 ó. Vallásbölcsezet h. 3 ó. Sass Béla. Héber nyelv h. 3 ó. Ámós és Jóel fejtegetése h. 3 ó. Ó-szövetségi theologia h. 3 ó. Izráel népének történelme h. 2 ó. B) Jog- és államtudományi szakban. Buzás Pál. Nemzetgazdaságtan h. 5 ó. Magyar pénzügyi jog h. 5 ó. Liszka Nándor. Alkotmányi és kormányzati politika h. 5 ó. Magyar alkotmány és jogtörténet h. 7 ó. Dr. Kovács Sándor. Római jog (Institutiók) h. 8 ó. Egyházi jog h. 7 ó. Dr. Karsa István. Magyar magánjog h. 5 ó. Peres és perenkívüli eljárás h. 5 ó. Dr. Bacsoni Lajos. Magyar közigazgatási jog h. 5 ó. Bevezetés a jog- és államtudományokba h. 2 ó. Államszámviteltan h. 3 ó. Közművelődési statisztika h. 1 ó. Dr. Ozory István. Büntető jog h. 5 ó. Osztrák magánjog h. 6 ó. C) Bölcsészeti szakban. Dr. Török József. Közegészségtan h. 2 ó. Törvényszéki orvostan h. 2 ó. Balogh Ferencz. Angol nyelvtan h. 3 ó. (kezdőknek). Angol mondattan és Byron „Chilloni fogoly“ fordítása (haladóknak) h. 2 ó. Joó István. Neveléstan h. 3 ó. Módszertan h. 2 ó. Géresi Kálmán. Legújabb kor történelme h. 4 ó. Dr. Erdős József. Német nyelv és irodalom h. 2 ó. Dr. Öreg János. Bölcsészeti történelme h. 4 ó. Jogbölcsezet h. 6 ó. Bölcséleti

erkölcstan h. 2 ó. Platon politeiaja sp. coll. h. 1 ó. Francia nyelv (kezdőknek) h. 2 ó. Francia nyelv (haladóknak) h. 2 ó. Mácsai Sándor ének- és zenetanár. Egyházi és műéneklés h. 2 ó. Tóth József. I-ső félév: a) Gömbi háromszögmértan (Sphärica trigonometria), b) Elemző térítan (Analytica geometria). K. Kiss József. Physika heti 1 órán. Kísérleti physika: a mágnesség és elektromosság, később kitűzendő órában.

Tudatom e lap t. olvasóival, barátaimmal s általában mindazokkal, kik velem bármely ügyben is levelezésben állanak, hogy tanári lakásba költözvén, lakást változtattam s ezen héttől kezdve Nagy-Péterfia-utcán 977. sz. a. lakom, ott, hol eddig Oszterlamm Ernő tanár úr lakott, s ezentúl ide kérem a hozzám intézendő leveleket s bármely küldeményeket intézni. Szerkesztő.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetés két tanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezeti autonom egyházközségi kormányzata alatt álló *csurgói* ev. ref. főgymnasiumban két tanári állás lesz a fentartó belső somogyi ev. ref. egyházmegye által — a 3-ik, a német nyelvi, a vall. és közokt. ügyi Miniszter Ó Nagyméltóságától várván betöltését — mielőbb betöltendő. Ezek egyike a csak e napokban megürült vallástanári, másika, mely a mult hóban is pályázat alatt volt s be is töltetett, de ismét megürült, az egyesített ének-, zene- és tornatanári állás. Javadalma mindegyiknek 800—800 frt, s az intézeti convictus kezeléséért, mely eddig a vallástanári állással volt egybekötve, de esetleg a másikkal is köthető: díjtalan együttélés a convictualistákkal, vagy annak megváltása a convictusi díjjal s 100 frt lakbér. A vallástanárral reménylheti, hogy a helybeli állami tanítóképzésben is rá fog bízni az ev. ref. növendékek vallásoktatása, s ha ez így lesz s ő elfogadja, azért is kap 200 frtot. Kik akár egyik, akár másik állásra pályázni kívánnak, kérvényüket koruk, állapotuk, vallásuk, képzettségük, erkölcsiségük, testi épségük s a véderőhöz való viszonyuk kimutatását tartalmazó okmányaikkal felszerelten, s rövid életrajzuk kíséretében *folyó hó végéig* küldjék alulírottához. Az ének- és zenetanári állásra egyfelől, a tornatanárra másfelől — minthogy ezek egyesítése csak az egyesített állás nagyobb anyagi biztosítása céljából történt — a fele fizetéssel, vagyis 400—400 frttal megelégedni tudók, illetve nem egészen e fizetésre támaszkodók, külön is pályázhatnak.

Csurgó — Somogy megye — 1892. szept. 8.

Verbay István

ev. ref. lelkész,

a gymn. igazg. tanácsának elnöke.

HORNYÁNSZKY VIKTOR

könyvkereskedése és könyvkiadóhivatala

BUDAPESTEN, V. Akadémia-utca 4.

(A M. T. Akad. épületében).

2—3

Telefon 34. szám.

Sürgöny-czím: Hornyánszky Viktor Budapest, Akadémia.

Református zsolttárok.

Szám	Kötetlen	8-ad réti		16-od réti		16-od réti finom	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
01	iskolakötés, préselt papírtábla vászonhattal, rézmetszéssel, tok nélkül	—	42	—	30	—	50
1	kötve bőrhattal (sajtelt tábla), tok és rézsajtólással	—	80	—	60	—	—
11	utánzott chagrinkötés, relief sajtólással, tokkal és aranymetszéssel	1	—	—	82	—	—
2/f	fekete bőr., sajtolt táblával és finom arany.	1	40	1	20	1	50
25A	finom lipesei vászonkötés	1	25	1	20	1	50
1/sk	utánzott chagrinkötés ezüstözött kehelylyel, zárral, aranymetszéssel és tokkal	1	50	1	25	—	—
11c k	utánzott chagrinkötés csontkehelylyel, zárral, aranymetszéssel és tokkal	1	60	1	30	—	—
4I g	chagrinkötés finom aranymetszéssel	1	70	1	48	1	75
4I h	finom chagrinkötés körített aranymetszéssel	1	90	1	65	1	95
4I R	finom chagrinkötés aranymetszéssel	2	20	1	96	2	25
21	sima fekete bőrkötés, izléses sajtólással, aranymetszéssel és tokkal	1	80	1	60	1	85
21/k	sima fekete bőrkötés, izléses sajtólással, csontkehelylyel és zárral, aranymetszéssel és tokkal	2	30	2	05	2	30
4I p	izléses chagrinkötés, valódi gyöngyházdiszítással, aranymetszéssel és tokkal	2	80	2	55	2	80
6c k	chagrinkötés kapocscsal és csontkehelylyel	2	20	1	96	2	25
6s k	chagrinkötés ezüstözött kehelylyel és kapocscsal	2	10	1	86	2	16
10c k	chagrinkötés csontkehelylyel és szegélyzettel	2	36	2	10	2	45
10s k	chagrinkötés csontkehelylyel és ezüst szegélyzettel	2	32	2	05	2	35
14a 2	fehér lemezkötések	2	16	1	92	2	24
14a 2 2	fehér lemezkötés, ezüstözött sarkdiszszel	2	44	2	16	2	50
14a 5	fehér lemezkötés, finom festéssel	2	44	2	16	2	50
14a 20	fehér lemezkötés, ezüst virággal	2	30	2	04	2	35
14a 13FG	fehér lemezkötés, állany- és csontékitménylyel	2	56	2	30	2	60
14a 585	fehér lemezkötés, állany- és csontékitmény-sorozattal	2	56	2	30	2	60
14a 586		2	56	2	30	2	60
14a 587		2	56	2	30	2	60
14a o	utánzott elefantsont-kötés bársonyhattal, préselt relief-kehelylyel és kerettel	—	—	1	40	1	70
14a 1 4	utánzott elefantsont-kötés, préselt relief-kehelylyel és kerettel	—	—	1	50	1	82
14a 2 f	finom csontutánzat-kötés csontkehelylyel, finom tokban	—	—	1	68	2	—
14a 2 2 f	finom csontutánzat-kötés ezüstözött sarkdiszszel, finom tokban	—	—	1	68	2	—
14a 2 2 ff	finom csontutánzat-kötés ezüstözött sarkdiszszel és kehelylyel, valódi gyöngyházból, fin. tokban	—	—	2	20	2	50

Református zsolttárok.

Szám	Kötés	8-ad réti		16-od réti		16-od réti finom	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
14a15 12	finom csontutánzat-kötés, kehelylyel, művészi tabladiszszel, aranyban és színtestben	—	—	1	80	2	10
14f o	fekete celluloid-kötés préselt relief-kehelylyel, bársonyhattal és kerettel	—	—	1	52	1	85
14f 1 4	fekete celluloid-kötés préselt relief-kehelylyel és kerettel	—	—	1	65	1	95
14f 5	fekete celluloid-kötés finom festéssel	—	—	1	90	2	20
22 1 2 c	utánzott elefantsont-kötés préselt (relief) kehelylyel és zárral, selyemtokban	—	—	2	05	2	35
28 1 2 c	fekete celluloid-kötés préselt (relief) kehelylyel és zárral, selyemtokban	—	—	2	25	2	55
14g 2	kék lemez (Blech) kötés	2	30	2	04	2	35
14g 2 2	kék lemez-kötés ezüstözött sarkokkal	2	56	2	30	2	60
14g 5	kék lemez-kötés kézi festéssel	2	56	2	30	2	60
14c 2	kristály-kötés	2	16	1	92	2	24
14e 20	kristály kötés kehely és ezüst virággal	2	30	2	04	2	35
14e 5	kristály-kötés finom festéssel és virágdiszszel	2	44	2	16	2	50
14i 2	barna lemez-kötés	—	—	2	04	2	35
14i 5	barna lemez-kötés finom festéssel	—	—	2	30	2	60
14i 2	fekete lemez-kötés	2	30	2	04	2	35
14i 5	fekete lemez-kötés finom festéssel	2	56	2	30	2	60
2006	bársony-kötés kerettel, kék-, barna- és viola-színben	2	16	1	92	2	24
2006 1/2	bársony-kötés ezüstözött sarkdiszszel	2	44	2	16	2	50
2016	selyembársony-köt. (színesek) ezüstözött szelzettel	3	—	2	65	3	—
2016 470	selyembársony-kötések ezüstözött szelzettel és gyöngyház-diszszel	3	70	3	50	3	75
2016 490		3	70	3	50	3	75
16p 413	legfinomabb selyembársony-kötések,	3	80	3	56	3	85
16p 417	kapocscsal és gyöngyház-verettel	3	80	3	56	3	85
22 217	mü elefantsont-köt., valódi gyöngyházdiszítással.	3	90	3	70	4	10
22 213		3	90	3	70	4	10
22 227		3	90	3	70	4	10
22 290		3	90	3	70	4	10
22 252		3	90	3	70	4	10
22 292		3	90	3	70	4	10
22 282		3	90	3	70	4	10
22 289		3	90	3	70	4	10
22 295		3	90	3	70	4	10
24d 317		4	80	4	42	4	70
24d 313	4	80	4	42	4	70	
24d 390	4	80	4	42	4	70	
24d 398	4	80	4	42	4	70	
24d 349	4	80	4	42	4	70	
24d 391	4	80	4	42	4	70	
24d 382	4	80	4	42	4	70	
24d 385	4	80	4	42	4	70	
33 2	Valódi gyöngyháztábla verettel és kapocscsal, aranyvágással és selyemtokkal	—	—	—	—	—	14